شيعه مذهب

آية الله العظمى حسيني نسب

ژباړونکے: عبد الرحيم دراني

بسم الله الرحمن الرحيم

شیعه

شیعه د عربی لغت کې د پیرو او منونکي په معنا دے قران مجید فرمايي: ((و اِن مِن شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴾ [1]

د نوح یو منونکے ابراهیم علیه السلام دے خو د مسلمانانو په اصطلاح کې شیعه هغې ډلې ته وايي چې باور لري د خداې رسول حضرت محمد صلی الله علیه و آله وسلم له خپل رحلته مخکې په ډیرو ځایونو کې خپل ځاې ناستے او د مسلمانانو خلیفه ټاکلے ؤ منجمله د هجرت په لسم کال د ذي الحجې په اتلسمه نیټه چې د ((غدیر)) په ورځ مشهوره ده په یوې لوې غونډې کې یې خپل خلیفه په ګوته کړ او هغه یې له ځانه وروسته د سیاسي ، علمي او دیني مرجع په توګه وټاکه:

د دې خبرې د نور وضاحت له پاره به ووایو چې له ګران رسول

وروسته مهاجر او انصار په دوو ډلو وويشل شول.

1. یوه ډله عقیده لري چې د خداې پاک پیغمبر اکرم د خلافت

مسلې ته بې پامي نه ده کړې او خپل ځاې ناستے

یې ټاکلے دے او هغه هماغه علي بن ابي طالب دے یعني لومړنے

کس چې په پیغمبر یې ایمان راوړے ؤ.

دغه کسان چې مهاجر او انصار په کې شامل وو او په سر کې د بني هاشمو ټول شخصیتونه او یو شمیر لوي اصحاب لکه سلمان، ابوذر، مقداد، خباب بن ارت او داسې نور وو په هم دې عقیده پاتې شول او دوي ته د علي علیه السلام د شیعه ؤ نوم ورکړے شو.

البته دا لقب د خداې ګران رسول صلی الله علیه و آله وسلم په خپل ژوند کې د امیر المؤ منین منونکو او پیروانو ته ورکړے ؤ هلته چې علي بن ابي طالب ته په اشارې سره فرمايي:

((والذی نفسی بیده، ان هذا و شیعته لهم الفائزون یوم القیامة)[2]

قسم په هغه ذات چې زما ژوند د هغه په لاس کې دے هغه (علي (ع) او منونکي يې د قيامت په ورځ کامياب دي.

په دې اساس شيعه د اسلام د لومړيو وختونو د مسلمانانو هغه ډلې ته وايي چې د ولايت د مقام د تنصيص والي او د پيغمبر اكرم له لوري د ټاكل كيدو د عقيدې په وجه په دغه نامه مشهوره شوه او دغه كسان نن هم د پيغمبر اكرم صلى الله عليه و اله د اهل بيتو په پيروي او د وصايت په لاره باقي پاتي دي.

د شیعه مقام او پوزیشن له هم دې ځایه او هم دې لارې معلومیږي او په دې وینا سره د ځینو جاهلو یا غرضي جهل کوونکو د خبري باطل والے ثابتیږي چې وايي شیعه په وروسته وختونو کې پیدا شوي دي.

د شیعه ؤ د تاریخ څخه د زیاتې اشنایی او معلوماتو له پاره دغو کتابونو ته مراجعه وکړئ (اصل شیعه و اصولها) (المراجعات) (اعیان الشیعه)

2: یوه بله ډله په دې نظر وه چې د خلافت مقام انتخابي مقام دے له دې امله یې له حضرت ابوبکر سره بیعت وکړ او وروسته په اهل سنت یا تسنن مشهور شول او نتیجه دا شوه چې د دواړو اسلامي ډلو تر مینځ په اصولو کې له زیاتو مشترکاتو سره سره د پیغمبر اکرم د جانشینی اوخلافت په مسله اختلاف پیدا شو او د دغو دواړو ډلو لومړي کسان مهاجر او انصار وو.

[1] . صافات 83

[2] . جلال الدین سیوطي در المنثور 6 ټوک د سوره بینه د اووم ایت (ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات اولئک هم خیر البریه په تفسیر کي

******

علي بن ابي طالب

لکه څنګه چې مو یادونه وکړه چې شیعه د خلافت د مقام په تنصیص والي کلکه عقیده لري او په دې باور دي چې امامت د خداې له رسول وروسته له ځینو اړخونو د نبوت په شان دے لکه څنګه چې ضروري ده چې پیغمبر د خداې له خوا وټاکل شي د هغه وصي هم باید د خداې له لوري په ګوته او معرفي شي.

د رسول الله مبارک د ژوند تاریخ په دې خبره ګواهي ورکوي ځکه چې دوي په ډیرو ځایونو کې امام علي علیه السلام د خپل خلیفه په توګه ټاکلے دے چې اوس یې یوازې دریو موردونو ته اشاره کوو.

1:. د بعثت په پیل کښې

هغه وخت چې رسول ته د خپل خداې له لوري امر وشو چې خپل

خپلوان د (و انذر عشیرتک الاقربین) [1] د ایت مطابق د توحید   دین ته وبله. د خداې رسول د خپلو خپلوانو غونډې ته وفرمایل څوک چې په دې لاره کې زما مرسته وکړي هغه به زما وصي، وزیر او ځاې ناستې وي) د هغه حضرت تعبیر په دې ډول و:

((فایکم یوازرنی فی هذا الامر علی ان یکون اخی و وزیری و خلیفتی و وصیی فیکم))

په تاسو کې چې څوک په دې چاره کې له ما سره مرسته کوي چې ستاسو تر مینځ زما ورور، وزیر، وصي او جانشین وي؟

يوازنے كس چې دغه ملكوتي غږ ته يې مثبت ځواب وركړ علي بن ابي طالب عليه السلام ؤ په دې وخت کې د خداې رسول خپلو خپلوانو ته مخ واړوه او وې فرمايل:

((ان هذا اخی و وصی و خليفتی فيكم فاسمعوا له و اطيعوه [2]

دا علي په تاسو کې زما ورور، وصی او ځاې ناستے دے د هغهٔ خبره واورئ او د هغهٔ پيروي وکړئ.

2: د تبوک په غزا کښې

د خداې رسول حضرت علي ته وفرمايل:

اما ترضی ان تكون منی بمنزلة هارون من موسی الا انه لا نبی بعدي [3]

ایا په دې خوشحاله نه یې چې ته زما په نسبت داسې یې لکه هارون د موسی په نسبت ؤ فرق یوازې دا دے چې زما وروسته بل نبی نیشته.

یعني هماغه راز چې هارون د موسی علیه السلام وصي او بلافصل جانشین ؤ ته هم زما خلیفه او ځاې ناستے یې.

3: د هجرت په لسم کال

د خداي رسول د حجة الوداع د ستنیدو په وخت د غدیر خم په نامه په یوه سیمه کې حضرت علي علیه السلام د کڼ شمیر مسلمانانو په مخ کې د مسلمانانو او مؤمنانو ولي وباله او وې فرمایل:

(مَن کُنتُ مَولاهُ فَهذا عَلِي مَولاه) هر هغه کس چې تر اوسه یې زه مولا او سرپرست وم له دې وروسته دا علي د هغه مولا او سرپرست دے.

مهم او د پام وړ ټکے دا دے چې د خداې رسول د خپلو خبرو په پیل کې وفرمایل (الست‌ء اولی بکم من انفسکم؟) آیا زه پر تاسو ستاسو تر خپلو ځانونو زیات لوړ او حقدار نه یم؟ ټولو مسلمانانو د دې خبرې تصدیق وکړ او په دې اساس ویلے شو چې په دې حدیث کې د مولا له لفظه مطلب پر مومنـــانو اولویت د هغوي د مشرۍ او د هغوي د ټول اختیار په لاس کې اخستل دي او داسې نتیجه اخلو چې د خداې رسول هغه د اولویت او مشرۍ مقام چې پخپله یې درلود د علي لپاره هم ثابت کړ او په هماغه ورځ حسان بن ثابت د غدیر تاریخي کیسه په نظم کې وویله چې شعرونه یې دا دي.

ینادیهم یوم الغدیر نبیهم

بخـمِ واسمع بالرسول منادیـاً

فقال فمن مولاکم و نبیکم؟

فقالوا و لم يبدوا هناك التعاميا

الهک مولانا و انت نبينا

و لـم تلق منا فى الولاية عاصيـا

فـقال له قـم علي فانني

رضيتک من بعدی اماما و هاديا

فمن كنت مولاه فهذا وليه

فكونوا لـه اتباع صدق مواليـا

هناک دعـا: اللهم وال وليه

و كــن للذی عادی عليا معاديا[4]

د غدير حديث يو متواتر اسلامي حديث دے چې له شيعه ؤ علماوو پرته کابو درې سوه شپيتو سني عالمانو هم نقل کړے

دے [5] چې سندونه يې يو سل لسو تنو اصحابو ته رسيږي او د اسلام شپږ ويشتو لويو عالمانو د دغه حديث د سندونو په هکله روغ روغ کتابونه ليکلي دي.

مشهور مسلمان مورخ ابو جعفر طبري د دې حديث اسناد او طريق په دوو لويو ټوکو کې راغونډ کړي دي. د نورو معلوماتو له پاره ((الغدير)) کتاب ته مراجعه کولې شئ.

---

[1]. سوره شعراء ايت 214

[2]. تاريخ طبري دوهم ټوک 62 .63 مخونه ـ کامل التواريخ دوهم ټوک 41 ـ42 مخونه ـ مسند احمد لومړے ټوک 111 مخ ـ شرح نهج البلاغه (ابن ابي الحديد) 11 ټوک 210 ـ212 مخونه

[3]. سیره ابن هشام 2 ټوک 520 مخ صواعق ابن حجر دوهم چاپ مصر 9 باب دوهم فصل 121 مخ

[4]. المناقب (خوارزمي مالکي) 80 مخ او تذکرة خواص الامه (سبط ابن جوزي حنفي) 20 مخ کفایت الطالب 17 مخ ګنجي شافعي لیکلے او .....

[5]. د مثال په توګه د ابن حجر صواعق محرقه کتاب دوهم چاپ مصر باب 9 فصل 2 او 122 مخ ته مراجعه وکړئ.

******

امامان

د خداې رسول حضرت محمد صلی الله علیه و آله وسلم په خپل ژوند کې فرمایلي وو چې له ما وروسته به دولس کسان خلیفه وي چې ټول به له قریشو وي او د اسلام عزت به د هغوي د خلافت په سیورې کې وي.

جابر بن سمیره وایي:

سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم یقول لایزال الاسلام عزیزا الی اثناعشر خلیفة ثم قال کلمة لِمَ اسمعها فقلت لابی ما قال؟ فقال کلهم من قریش [1]

له رسول الله مبارک مې واوریدل چې وې فرمایل اسلام به په دولسو خلیفه ګانو او لاربښوونکو عزتمن شي بیا یې څه وویل چې ما وانه وریدل له پلاره مې پوښتنه وکړه چې څه

يې وفرمايل؟ ځواب يې راکړ چې وې فرمايل: هغه ټول له قريش دي.

د اسلام په تاريخ کې داسې دولس خليفه ګان چې د اسلام د عزت ساتونکي وي نه شو موندلې مګر هغه دولس امامان چې شيعه پرې عقيده لري ځکه هغه دولس خليفه ګان چې پيغمبر يې معرفي کوي د هغه حضرت له وفاته سملاسي وروسته د هغه حضرت خليفه ګان معرفي شول.

اوس بايد وګورو چې دغه دولس کسان کوم دي؟ که له هغوځلورو خليفه ګانو چې داهل سنتو په اصطلاح کې خلفاي راشدين بلل کيږي تير شو نور خليفه ګان د اسلام د عزت سبب نه وو، د اموي او عباسي خلفاو د ژوند تاريخ د دې خبرې ګواهي ورکوي خو د شيعه دولس امامان چې ټول په خپل خپل وخت کې د تقوا او پرهيزګارۍ سمبلونه وو د خداې د رسول د سنت ساتونکي وو او د اصحابو

تابعانو او راتلونکو نسلونو ورته توجه وکړه او تاریخ لیکونکي د هغوي په علم او وثاقت (باور والي) ښه ګواهي ورکوي او .....

دغه دولس امامان دا دي.

1. علي بن ابي طالب
2. حسن بن علي (مجتبی)
3. حسین بن علي
4. علي بن الحسین (زین العابدین)
5. محمد بن علي (باقر)
6. جعفر بن محمد (صادق)
7. موسی بن جعفر (کاظم)
8. علي بن موسی (رضا)

9. محمد بن علي (تقي)

10. علي بن محمد (نقي)

11. حسن بن علي (عسکري)

12 . امام مهدي (قايم منتظر) چې اسلامي محدثانو له رسول خدا د هغه په باره کې متواتر روايتونه نقل کړي دي چې هغه مهدي موعود دے.

د دغو لويو لارښودانو او امامانو له ژونده د خبريدو له پاره چې نومونه يې هم د رسول الله مبارک له خولې راغلي دي دغو کتابونو ته مراجعه کولې شئ.

1. تذکرة الخواص (تذکرة الخواص الامة)

2. کفاية الاثر

3. وفيات الاعيان

4 . اعیان الشیعه (لیک د سید محسن امین عاملي) چې تر پورتنیو کتابونو زیات معتبر دے.

---

[1] . صحیح مسلم ټوک 6 2مخ چاپ مصر

*****

مهدی آل محمد

یوه مسله چې اسماني شریعتونه پرې یوه خوله دي د ((نړیوال مصلح)) مسئله ده چې په وروستۍ زمانې کې به راڅرګندیږي او ظهور به کوي. نه یوازې اسلامي ټولنه بلکې یهودیان او نصارا هم د دغه مصلح او عدالت راوستونکي په تمه دي. د زاړه دور او نوي دور (عهد عتیق او عهد جدید) کتابونو ته په مراجعې سره دا حقیقت روښانه کیږي [1]

په دي هکله له رسول الله مبارک هم یوه وینا نقل شوې ده چې اسلامي محدثانو نقل کړې ده. هلته چې فرمایي:

((و لـو لــم یبـق من الـدهر الا یـوم لبـعث الله رجلا

من اهــــل بیتی یملاها عــــدلا کمـــا ملئت

جورا[2]

.که د زماني یوازې یوه ورځ هم باقي پاتې وي بیشکه خدای

تعالی به زما له کورنۍ (اهل بیتو) یو کس پاڅوي. چې نړۍ

به له عدل او انصافه ډکه کړي هماغه ډول چې له ظلم او

زیاتي به ډکه شوي وي.

په دې اساس لکه څرنګه چې مخکې اشاره وشوه په

اسماني شریعتونو او دینونو کې د یو داسې مصلح په

راتللو د نظر یو والے موجود دے هم دا راز د اهل سنتو په

صحاح او مسانید کتابونو کې د امام مهدي علیه السلام

په هکله ډیر روایتونه راغلي دي. او د شیعه ؤ او سنیانو

محدثانو او څیړاندو د هغه حضرت په هکله ډیر کتابونه

لیکلي دي. [3]

دغو روایتونو د امام مهدي علیه السلام ځانګړتیاوې او

نخښې په دا ډول بیان کړي دي. چې د شیعه ؤ د یوولسم

امام حضرت امام حسن عسکري علیه السلام له زوي

سره سمون خوري. د دغو روایتونو په اساس د امام

مهدي نوم به د پیغمبر اکرم (ص) نوم وي.[4] دولسم امام
به وي [5] او د حضرت حسین بن علي بن ابي طالب
علیهما السلام له لمسیو به وي.[6]

حضرت امام مهدي د خداي په امر په 255 هجري قمري
کال کې وزیږیده او اوس هم د نورو خلقو په شان ژوندے
دے البته خوک یې نه پیژني.

دا ویل ضروري دي چې دومره اوږد عمر له علم او پوهې
سره تضاد نه لري او نه د وحی له منطق سره کوم ټکر لري
نن سبا علم او سائنس د انسانانو د طبیعي عمر د زیاتولو
هڅه کوي او په دې باور دي چې انسان د اوږده عمر
استعداد او وړتیا لري او که د ځینو ناروغیو او افتونو
مخه ونیول شي د انسان د عمر د زیاتیدو امکان شته
تاریخ هم د هغو کسانو چې اوږده عمرونه یې لرلي نومونه
یې راوړي دي. قران مجید د حضرت نوح علیه السلام په
هکله فرمایي:

((**فَلَبِثَ فِيهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ إِلاَّ خَمْسِينَ عَاماً** [7]

.نو ح په خپل قوم کې زر کاله عمر وکړ مګر پنځوس کاله

او د

حضرت یونس علیه السلام په هکله فرمايي:

(﴿فَلَوْلاَ اَنَّهُ كَانَ مِنْ الْمُسَبِّحِينَ﴾

﴿لَلَبِثَ فِى بَطْنِهِ إِلى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾ [8]

. که هغه له تسبيح کوونکو نه وے، د قيامت تر ورځې

پورې به د کب په خېټه کې پاتې ؤ. هم دا راز حضرت

خضر پيغمبر او حضرت عيسی عليه السلام د قران له

نظره او د نړۍ د مسلمانانو په اجماع تر اوسه ژوندي دي

او ژوند کوي.

[1]. عهد عتیق مزامیر داوود مزمور96. 97 او دانیال نبی کتاب 12 باب، عهد جدید: متی، باب 24، انجیل مرقوس، 13 باب، انجیل لوقا 21 باب د (هغه موعود چې نړۍ یې په انتظار ده) په حواله.

[2]. صحیح ابي داوود، مصر چاپ، المطبعة التازیه، 2 ټوک، 207 مخ او ینابیع المودة 432 مخ او نور الابصار (2 باب 154 مخ)

[3]. لکه کتاب البیان فی اخبار صاحب الزمان، لیک محمد بن یوسف ابن الکنجی شافعي، او کتاب البرهان فی علامات مهدي اخر الزمان، لیک علي بن حسام الدین په متقي هندي مشهور او کتاب المهدي و المهدویه، لیک احمد امین مصري. خو شیعه ؤ علماو په دې هکله ډیر کتابونه لیکلي دي چې شمیر یې اسان نه دے لکه الملاخم ولفتن و ....

[4]. ينابيع الموده مخ 76 په مناقب کې از جابر بن عبد الله انصاري

[5]. صحيح ترمذي ډيلي چاپ 1342 کال 2 ټوک 46 مخ او مسند احمد طبع مصر، کال 1313 ټوک لومړے 376مخ

[6]. ينابيع المودہ 443 مخ

[7]. عنکبوت ايت 14

[8]. صافات ايت 143 و 144

******

که شیعه په حقه دي نو ولې په اقلیت کې (لږ) دي او د نړۍ اکثره مسلمانانو هغوي نه دي منلي؟

د حق او باطل پیژندل د شمیر په کمي او زیاتي پورې اړه نه لري په نن نړۍ کې مسلمانان د کافرانو په اندازه پنځمه یا شپیږمه برخه ابادي لري د لیرې ختیځ اکثره اوسیدونکي بت پرستان او د غواګانو منونکي دي یا نور داسې کسان دي چې د ما فوق طبیعت د نړۍ منکران دي.

چین تر یو میلیارد زیاته ابادي لري د کمیونزم د الحادي بلاک برخه ده او د هندوستان اکثره اوسیدونکي بت پاله او غوا پاله دي په داسې حال کې چې کابو یو میلیارد ابادي لري.

نو داسې نه ده چې اکثریت د حق نخښه وي قران مجید
په ډېرو ځایونو کې د اکثریت غندنه کړې ده او د لږکې
ستاینه یې کړې ده چې دلته یې ځینو ایتونو ته اشاره کوو.

1. **وَلاَ تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ** [1]

په دوي کې په اکثره منندويي (شکر ګزاره) ونه مومې.

2. **إِنْ اَوْلِيَآؤُهُ إِلاَّ الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لاَ يَعْلَمُونَ** [2]

د هغه ملګري نه دي مګر پرهيز ګاران خو اکثره یې نه
پوهيږي.

3. **وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ** [3]

او زما ډير کم بندګان شکر ايستونکي دي.

په دې اساس واقع بین انسان هیڅ کله باید له دې ونه
ویریږي چې د دین منونکي یې کم دي او په دې هم فخر نه
دے پکار چې د کوم دین پیروي کوي د هغه پیروان زیات

دي بلکه غوره دا ده چې همیشه د عقل چراغ بل وساتي اوله رڼا يې استفاده وکړي

يو کس امير المومنين حضرت علي عليه السلام ته عرض وکړ څرنګه ممکنه ده چې د جَمل په جنګ کې ستا مخالفان چې نسبي اکثريت ورسره دے په باطله وي؟

امام علي وفرمايل: ان الحق و الباطل لا يعرفان باقدار الرجال اعرف الحق تعرف اهله، اعرف الباطل تعرف اهله.

حق او باطل د هغه د پيروانو په شمير سره نه معلوميږي حق وپيژنه اهل حق به پخپله وپيژنې او باطل وپيژنه اهل باطل به هم وپيژنې.

يو مسلمان بايد دا مسله له علمي او منطقي نظره وڅيري او دا ايت ((**وَلاَ تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ**)) [4] د يو چراغ په شان د خپلې لارې مشال وګرځوي..

له دي ورتير که څه هم د شيعه ؤ شمير اهل سنتو ته نه

رسيږي خو که دقيقه سر شميرنه وشي معلومه به شي

چې د نړۍ د مسلمانانو څلورمه برخه شيعه دي او

هغوي د نړۍ په مسلمان ميشته سيمو کې او سيږي [5] او

د تاريخ په ټولو پړاوونو کې په هغو کې لوې عالمان پوهان

او د کتابونو مشهور ليکوالان او نامتو کسان اوسيدلي

دي. د دي خبرې وضاحت هم ضروري دے چې د اسلامي

علومو بنسټ اېښودونکي هم زياتره شيعه وو چې په هغو

کې

ابو الاسود دئلي ، د علم نحو بنسټ کر

خليل بن احمد د علم (عروض) بنسټ کر

معاذ بن مسلم بن ابي ساره کوفي د ((صرف)) د علم

بنسټ کر

او ابو عبدالله محمد بن عمران کاتب خراساني (مرزباني)

د علم بلاغت یو مخکښ ته اشاره کولے شو. [6]

د لا ډېرو معلوماتو له پاره د شیعه ؤ عالمانو او پوهانو

ګڼ شمیر

تالیفاتو او تصنیفاتو ته چې شمیر یې ډیر ګران دے له

زیاتو خبریدو لپاره ((الذریعه الی تصانیف الشیعه))

ارزښتمن کتاب ته مراجعه کولې شئ هم دا راز له لویو

شیعه شخصیتونو سره د اشنایی لپاره کتاب ((اعیان

الشیعه)) او د شیعه ؤ له تاریخچې د خبریدو لپاره ((

تاریخ الشیعه)) کتاب ته مراجعه وکړئ.

---

[1]. سوره اعراف ایت 17

[2]. سوره انفال ایت 34

[3] . سوره سباء ایت 13

[4] . سوره اسراء ایت 36

[5] . د له ډېر وضاحت له پاره كتاب ((اعيان الشيعه لومړے ټوك 12 بحث 194 مخ ته مراجعه وكړئ.

[6] . په دي سلسله كي د سيد حسن صدر ليكلے كتاب تاسيس الشيعه وګورئ.

*****